

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť, projekt je spolufinancovaný zo zdrojov ES

„Investícia do Vašej budúcnosti“

Publicistický štýl - tvorba audiokomunikačného portfólia 1 (PL č. 12)

1. *Prečítajte si texty nasledujúcich dvoch ukážok.*

Ukážka 1

Kultúra

Predstavujeme finalistov 6. Ročníka literárnej ceny Anasoft litera

Dušan Dušek: Skúšam, či písanie pri mne vydrží

Dušan Dušek napísal knižku aj o tom, ako sa trištyri desaťročia cítil vo filmárskom vlaku.

Tri prózy vo vašej knižke odhaľujú svojsky prežívaný svet filmárov. Ako sa v tomto svete cítite vy?

„Ako ten, čo vystúpil z vlaku, stojí na peróne, a díva sa, ako sa ten vlak vzd'ahuje. Pred dvoma rokmi som ešte raz zatúžil, aby som sa v tejto lokálke znovu zviezol, napísal som scenár, ale neuspel som, tak som si povedal, že o týchto vlakoch a vlakároch napíšem knižku. Aj o tom, ako som sa v tomto filmárskom vlaku trištyri desaťročia cítil.“

Vzhľadom na také dlhé cestovanie zrejme dobre.

„Nemôžem sa sťažovať. Naopak. V každom kúdole dymu z rušňa mi v spomienkach horí

zopár iskier, najmä tých, čo sa vracajú k spolupráci pri písaní scenárov s režisérmi, ako sú Martin Šulík, Dušan Hanák, Juraj Nvota alebo Juraj Lihosit. V týchto vlakoch bývalo raz veselšie, raz smutnejšie, no vždy akosi prívetivo hlučno, a keď mal človek šťastie, mohol si v kupé so spolucestujúcimi vychutnávať nenápadný pôvab buržoázie, ako vraví veľký Buñuel, alebo dumieť nad výjavmi zo slovenskej krajinky, ktoré sa mihali za oknom."

Mäkkosť medziľudských vzťahov núti čitateľa myslieť na to, ako ich sám prežíva. No zároveň čitateľa tak trochu šetríte. Je to všetko váš zámer?

„Za tou mäkkosťou medziľudských vzťahov, ako to nazývate, nie je nič iné len ich starostlivý výber. Tých vzťahov. Pokúšam sa šetriť sám seba. Dávam šancu a uprednostňujem najmä tie vľúdne priateľské. Od ostatných utečiem alebo na ne zabúdam, čo je celkom iste chyba."

V čom je iné písať scenár a beletriu?

„Možno najväčší rozdiel medzi literatúrou a filmom je v plynutí a uplývání času. V spôsobe zachytenia tohto plynutia a uplývania. A v ich rozdielnom vnímaní. Čas vo filme je akýsi rýchlejší vďaka viditeľnému deju. Spisovateľ si môže vymyslieť nezvyčajné slovné spojenie, napríklad môže hovoriť o krehkosti vetra a môže nad tým spolu s čitateľom špekulovať, či je to metafora, alebo to niečo hovorí o akosti vzduchu, kým film bude skôr zaujímať sila vetra, čosi viditeľné, povedzme vlnivé trepotanie zástavky na žrdi s trikolórou. Kniha môže byť meteorologickou správou o počasi. Film by mal byť básňou o vetre."

Je zrejme rozdiel aj vo výbere slov.

„Áno, už výber stavebného materiálu, čiže slov, je zásadne iný. V próze bude oveľa viac prídavných mien, ktorými sa spisovateľ pokúša vyjadriť kvalitu podstatných mien, bude tam viac predložiek a spojok, rôznych príslovkových určení miesta, času, ale najmä spôsobu, bude tam viac tvaroslovia, oveľa väčšie množstvo interpunkčných znamienok. V scenári je hlavný dôraz na dej, prím tu popri podstatných menách majú najmä slovesá. Scenár sa zámerne píše jednoduchším jazykom, scenár sa totiž píše obrazmi."

Učíte v ateliéri scenáristickej tvorby. Inšpirujú vás k písaniu aj študenti?

„Neviem, či ma inšpirujú k písaniu, ale určite sú pre mňa vzorom vo svojom prístupe k práci, v tom správnom začiatočníckom, neošúchanom spôsobe uvažovania nad svojimi námetmi a témami, v ktorom popri chybách je zázračná jedinečnosť, úprimnosť, veselá strelenosť, pozitívne úsilie a energia, smelosť a dychtivosť, drzosť, spontánnosť, drobné jašenie, čerstvý smiech."

Aká je v súčasnosti úroveň tejto profesie u nás?

„Zodpovedajúca možnostiam. Nakrúcame málo filmov. A bez kvantity nikde na svete nie je kvalita. Tou kvantitou myslím zhruba päť hraných slovenských filmov v každom roku, tie

filmy by sa mali porovnávať jeden s druhým, inšpirovať sa navzájom. Zatiaľ sa to skôr darí generácii mladých filmárov v dokumente. Mená ako Marko Škop, Juraj Lehotský alebo Jaro Vojtek sú dnes zárukou tej najvyššej kvality. Na ich filmoch je ako scenárista často podpísaný Marek Leščák, a aj on je zárukou, že uvidíme výnimočný film. Už teraz sa teším na nový film režiséra Martina Šulíka Cigán, kde je Marek spoluautorom literárneho scenára."

A predsa len, nenapíšete aj vy ešte nejaký scenár?

„Ako sa tak vidím stáť na tom prázdnom železničnom peróne, kde pozerám do cestovného poriadku, možno tam ešte vidím nejaký prípoj, no zdá sa mi, že sa skôr podobá na knižku ako na film."

<http://kultura.sme.sk/c/5866730/dusan-dusek-skusam-ci-pisanie-pri-mne-vydrzi.html>

Sme, 27. 4. 2011 (krátené)

Ukážka 2

Pripravili sme novú verziu našich web stránok a radi by sme zistili Váš názor na ne. Vopred ďakujeme za spoluprácu. Vaša škola

1. Ako sa Vám celkovo páčia naše stránky?

1 2 3 4 5

slabé	☐	☐	☐	☐	☐	výborné
-------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	---------

2. Ako sa Vám páčia po obsahovej stránke?

1 2 3 4 5

slabé	☐	☐	☐	☐	☐	výborné
-------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	---------

3. Ako sa Vám páčia po stránke prehľadnosti a navigácie?

1 2 3 4 5

slabé	☐	☐	☐	☐	☐	výborné
-------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	---------

4. Ako sa Vám páčia po grafickej stránke?

1 2 3 4 5

slabé	☐	☐	☐	☐	☐	výborné
-------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	---------

5. Aké ďalšie informácie by ste radi na našich stránkach v budúcnosti našli?

<http://www.zsvelkalehota.sk/home/anketa>

2. *Pracujte s textom ukážky 1.*

A) Text je ukážkou

- a) riportu,
- b) recenzie,
- c) správy,
- d) interview (dialogizovanej správy).

B) Uved'te aspoň tri argumenty, ktoré potvrdia, že vaše riešenie je správne.

C) V ukážke prevažuje slohový postup:

- a) úvahový,
- b) opisný,
- c) informačný,
- d) rozprávací.

3. *Pracujte s textom ukážky 2.*

A) Text je ukážkou

- e) reportáže,
- f) recenzie,
- g) správy,
- h) ankety.

B) Uved'te aspoň tri argumenty, ktoré potvrdia, že vaše riešenie je správne.

C) V ukážke prevažuje slohový postup:

- e) úvahový,
- f) opisný,
- g) informačný,
- h) rozprávací.

4. Pracujte so Slovníkom súčasného slovenského jazyka. Vyhľadajte a zapíšte si lexikálny význam slov **anketa, interview**.

5. *Prečítajte aspoň dve poviedky zo zbierky Kufor na sny od Dušana Duška. Pracujte v skupinách.*

I. *Pripravte anketu:*

- a) medzi žiakmi GJAR o tom, čo respondentom hovorí meno Dušan Dušek,
- b) na Hlavnej ulici v Prešove o tom, čo respondentom hovorí meno Dušan Dušek,
- c) v triede o tom, ako vnímajú spolužiaci individuálny štýl Dušana Duška,
- d) o autorovi medzi vašimi priateľmi na Facebooku.

II. *Pripravte interview:*

- a) so svojím spolužiakom o prečítanom diele,
- b) s niektorým z profesorov (napríklad slovenského jazyka a literatury) o jeho obľúbenej knihe a/ alebo autorovi,
- c) s nádejným začínajúcim autorom z vášho okolia o jeho tvorbe a názoroch na literatúru.

Veľký dôraz klad'te na formuláciu otázok.!

Výsledky ankiet vyhodno'tte, informujte spolužiacov o otázkach a o výsledkoch ankety. Zhodno'tte výsledky ankety vzhľadom na špecifickosť odlišných komunikačných situácií. Informujte spolužiacov o úskaliach prípravy interview.

Práce publikujte na svojich internetových stránkach.

